

De la stînga, Wesley Bishop, Ralph Byers, Christy Newland, Judith Maher și Katherine McKenna

OASPEȚI DE PESTE HOTARE

Compania „National Players“ din Washington

E curios, dar din tot teatrul american contemporan — un teatru divers și contradictoriu, mergînd de la show-urile pur comerciale de pe Broadway pînă la experimentele contestatate din off-off-Broadway și la unele companii din provincie care au luat avînt în ultima vreme — publicul românesc n-a avut posibilitatea să vadă, în acești din urmă ani, decît cîteva trupe universitare. Ne vom aminti totdeauna cu plăcere de prima noastră întîlnire cu grupul de studenți din Kansas, care acum zece ani au făcut o demonstrație strălucită de profesionalitate, în cadrul colocviului internațional III, dedicat temei improvizăției în arta actorului.

De data aceasta, e vorba tot de o trupă studentească, dar o companie constituită și cu o activitate neînteruptă de un sfert de secol. Compania denumită „National Players“ aparține Universității Catolice din Washington și e formată din studenții secției de artă dramatică, secție existentă la cele mai multe universități americane. Activitatea sa îndelungată — la sediu și în numeroase deplasări în Statele Unite și în mai multe țări europene — i-a creat acestei trupe un prestigiu de seriozitate și soliditate, calități de-

monstrate și cu prilejul turneului în țara noastră.

Momentul cel mai reprezentativ din cele două seri de spectacol oferite de actorii universității americane publicului bucureștean a fost ultimul: suplimentul prezentat, în cea de-a doua seară, de doi actori, studenți în stadiul final, candidați la diploma de „master“. Ei ne-au prezentat — fiecare în parte — cîteva fragmente de roluri, studii de caractere, alese dintr-o mare bogăție de „numere“ ce alcătuiesc repertoriul lor personal. Iată, îmi ziceam, ce posibilități nesfîrșite oferă această metodă actorilor pentru auto-perfecționare și, în același timp, pentru a avea oricînd un repertoriu de recitaluri, așa cum au cîntăreții sau instrumentiștii. Pe podiumul gol, un sput de lumină prinde în raza sa silueta unui bărbat tînăr, care se adresează publicului cu mare naturalețe și modestie, prezentîndu-se și prezentîndu-și programul. Apoi, pe nesimțite, fără vreo pregătire specială, actorul devine „personajul“ — mai bine zis „personajele“ (deoarece, în scena din *Ancheta* de Peter Weiss, actorul interpretează atît rolul judecătorului cît și pe acela al martorului interro-

gat). O mare mobilitate interioară, admirabil antrenată, dă actorului posibilitatea transpu-nerii rapide, alternative, în două personaje, trăind cu intermitență stări de spirit cu totul diferite, într-o tensiune ce crește pînă la paroxismul final al ororii trăite în camera de gazare. E o performanță cu totul ieșită din comun, admirabil exercițiu de autodisciplinare și autodirijare psihică. Același actor a trecut apoi printr-un rol de paranoic (doar tehniceste interesant) și altul de cowboy, de mare autenticitate. Cel de-al doilea actor a prezentat, după un personaj mai puțin interesant, monologul interior al unui boxeur la ultimul său meci, de o putere de sugestie și de un dramatism impresionant. Și totul petrecindu-se fără nici un fel de artifi-ciu exterior, actorul stînd frumușel pe scaun !

Exercițiile — de fapt mici bijuterii — pre-zențate de cei doi actori au oferit și cheia pentru definirea stilului de joc și a concep-ției de teatru promovate de întreaga trupă. E vorba, cred, de o totală încredere în forța cuvîntului, în capacitatea sa de a exprima o lume întregă, de a stimula imaginația, de a crea imagini, a transmite idei și senti-mente, pe calea trăirii lăuntrice, a transpu-nerii actorului în personaj, cu convingere. De aici și puterea de convingere asupra spec-tatorului, care intră în convenție fără nici o dificultate, completînd cu imaginația ceea ce scena nu-i oferă ca elemente materiale. De aceea, trupa a avut marele curaj de a pleca la drum fără nici un fel de decor — expli-cația că n-ar fi putut fi transportate cu avio-nul avea hazul ei — singurele elemente aju-tătoare, în scenă, fiind niște scaune, din păcate cam scîrțioase.

Aceste scaune devin, în scurta piesă a lui Thornton Wilder *Călătorie fericită*, un auto-mobil, cu care familia Kirby — tatăl, mama, și doi copii — pleacă să-și viziteze fiica (și sora) dintr-un orașel îndepărtat. O foarte ve-ridică scenă de familie, cu micile supărări și înseninări, cu emoții și zimbete, în care actrița Christy Newland joacă, cu multă pu-tere emotivă, rolul mamei, cu un grăunte

de ironie duioasă la adresa unor gesturi ri-dicule ale acesteia, cu sinceritate și simplitate, în timp ce regizorul tehnic joacă nenumă-rate roluri episodice, acționînd și puțina re-zuzită indispensabilă.

Aceleași scaune au fost prezente și în *Scrisoarea de dragoste a lordului Byron*, o schiță dramatică de Tennessee Williams, pe care dramaturgul a dezvoltat-o mai tirziu în *Menajeria de sticlă*, pe aceeași temă a frus-trării. Situația tragi-comică a fost cu multă acuratețe pusă în valoare de Paula Arango, Betsy Crowe și Sally Segda.

Fără îndoială însă că piesa de greutate a programului a constituit-o *Tinerețea bat-o vina !* (Ce traducere, pentru *Ah, Wilderness !*) de Eugen O'Neill. Și totuși, impresia lăsată de acest spectacol a fost mai puțin puter-nică. Poate pentru că, fiind vorba de o piesă completă și complexă, s-ar fi simțit nevoia unei regii active, care să compună mizanscena pe baza unei anume concepții, integratoare ; poate pentru că actorii nu erau de valoare egală. Oricum, scaunele au jucat și aici un rol multifuncțional, transportî-du-ne în diferite locuri de joc. Important e faptul că și aici s-au evidențiat calitățile onora dintre actori și aceeași mare încredere în puterea de comunicare a cuvîntului. S-a detașat, din întreaga distribuție, în mod e-vident, tînărul Charles Lang, interpretul lui Richard, adolescentul cu gîndire precoce și cu sentimentele vîrstei primei iubiri. Dato-rită lui, în primul rînd, dar și celorlalți act-ori — dintre care s-au mai evidențiat Kather-ine Mc Kenna (specializată în roluri de fetițe nostime și răsfătate), Christy Newland, George A. Wilson, Ann Marie Lee (scena de dragoste Richard—Muriel a avut candoarea purității). Wesley Bishop etc. — piesa lui Eugene O'Neill, insolită prezență, luminos to-nică în creația acestui necruțător cercetător al patimilor omenești și-a dezvăluit resursele de umor și tandrețe.

Și totuși, pe cînd o trupă americană de teatru profesionist, matur ?

Margareta Bărbuță

